

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект

ЗАКОН
ЗА ГРОБИЩАТА И ПОГРЕБЕНИЯТА

Глава първа
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Предмет и цел

Чл. 1. (1) Този закон урежда обществените отношения, свързани с извършването на погребалната дейност, кремацията, траурно-обредната дейност на територията на Република България, както и статута на гробищните паркове, гробищата и крематориумите.

(2) Със закона се урежда и дейността на лицата, предоставящи погребални и траурно-обредни услуги.

(3) Законът цели защитата на правата на гражданите при осигуряване на услугите по ал. 2, свързаното с тях опазване на културните традиции и историческото наследство.

Обхват

Чл. 2. С този закон се определят:

1. устройството, собствеността, управлението и поддържането на гробищните паркове (гробища) и крематориумите;
2. правата и задълженията на собствениците на гробните места, гробищните паркове (гробища) и на крематориумите;
3. правата и задълженията на ползвателите на гробни места;
4. правата и задълженията на лицата, предоставящи погребални и траурно-обредни услуги (оператори на погребални услуги);

5. извършването на погребения и кремации;
6. зачитане и съхранение на погребалните обичаи, траурните и културните традиции, както и ритуалите и обичаите на различните регистрирани вероизповедания в Република България;
7. защита на потребителите на погребални и траурно-обредни услуги срещу нелоялни търговски практики.

Характер на дейностите

Чл. 3. Погребалната дейност има задължителен характер, а траурно-обредната съпътстващ погребенията и възпоменателен характер.

Забрана за господстващо и монополно положение

Чл. 4. Органите на изпълнителната власт, на местното самоуправление и всички субекти по този закон нямат право чрез своите действия или бездействия да създават условия за господстващо или монополно положение, както и условия за нелоялна конкуренция при осъществяването на погребална и траурно-обредна дейност.

Достъпна среда

Чл. 5. Гробищните паркове (гробища) и крематориумите се проектират, изпълняват и поддържат в съответствие с изискванията за достъпна среда, включително за хора с увреждания.

Придобиване на статут на недвижима културна ценност

Чл. 6. Гробищен парк (гробище), част от него или отделно гробно място, може да придобива статут на недвижима културна ценност, при условията и по реда на Закона за културното наследство.

Мемориален гробищен парк

Чл. 7. (1) След изчерпване възможността за разкриване на нови гробни места в гробищен парк (гробище), теренът се отрежда за мемориален гробищен парк, в който се допускат погребения само на лицата, които са придобили: безсрочно право на гробоползване; урнополагане в съществуващи гробове; в урнови гробове и строителство на урнови стени – след изготвяне на проект, съгласуван и одобрен от

Специализирания експертен съвет по изобразителни изкуства към Министерството на културата.

(2) Мемориалният гробищен парк (гробище) придобива статут на недвижима културна ценност по реда на чл.б.

Глава втора

ГРОБИЩНИ ПАРКОВЕ

(ГРОБИЩА)

Собственост

Чл. 8. (1) Гробищните паркове (гробища) са публична държавна, публична общинска собственост, собственост на регистрираните вероизповедания съгласно Закона за вероизповеданията и собственост на юридически лица с нестопанска цел.

(2) Гробищните паркове (гробища) не могат да се отдават на концесия по смисъла на Закона за концесиите, както и не могат да бъдат обект на публично-частно партньорство по реда на Закона за публично-частното партньорство.

(3) Всяка община създава и поддържа публичен регистър на съществуващите на територията ѝ действащи и мемориални гробищни паркове (гробища), както и на отделни гробни места извън тях при условия и по ред, определени с наредба на съответния общински съвет.

Устройство

Чл. 9. (1) Гробищните паркове (гробища) са обособени терени със специфично предназначение по смисъла на § 1 т. 9, б. "ж" от Допълнителните разпоредби на Закона за здравето, които се устройват с общ устройствен план и с подробни устройствени планове на урбанизираните територии и подробни устройствени планове за парковете и градините, при условията и по реда на този закон и Закона за устройство на територията (ЗУТ).

(2) Подробните устройствени планове по ал. 1 се приемат с решение на общинския съвет, в зависимост от техния териториален обхват.

Подробен устройствен план

Чл. 10. (1) С подробния устройствен план по чл.9, ал.1 се определят:

1. зоните със съответно функционално предназначение и тяхното устройство: пешеходен, комуникационен и транспортен достъп, заедно с местата на спирките на обществения транспорт; местата за паркиране и обществено обслужване на посетителите на гробищния парк (гробище); площите за благоустрояване и озеленяване; местоположението на постройки и съоръжения за обслужване и поддръжка на гробищния парк (гробища); местата за събиране, обработка и извозване на сметта и на строителни отпадъци; местата на обществените тоалетни, чешми и огради;

2. гробните парцели и гробните места; главните и второстепенните алеи на гробищния парк (гробище); терените за озеленяване с трайна паркова растителност; разположението на техническата инфраструктура; местата на урновите гробове и урнови (колумбарийни) стени и ниши (колумбарии), на многоетажните оборотни гробници, на надземните гробници тип мавзолей, на гробниците тип крипта и на костници; местата за административните и ритуалните сгради – храмове и молитвени домове, зали за граждански ритуал; зали за възпоменания;

3. схемата за разположение и монтаж на информационни табла и указателни табели; местата за събиране на отпадъци по алеите.

(2) Гробищните паркове (гробища) се ограждат с ограда – по одобрен проект, съгласуван и приет от Специализирания експертен съвет по изобразителни изкуства към Министерството на културата.

(3) В гробищните паркове (гробища) се осигурява течаща вода за питейно-битови цели, в съответствие с изискванията на наредбата по чл. 135, т. 3 от Закона за водите.

(4) Отпадъчните води се включват в канализационната мрежа на населеното място. Когато няма изградена канализационна система, отпадъчните води се изпускат във водоплътни изгребни ями, оразмерени съгласно нормите за проектиране на канализационни системи.

Гробни парцели, редове и гробни места

Чл. 11. (1) Гробните парцели заемат терена между второстепенните алеи и са разделени на редове, които се броят от изток на запад, а гробните места от юг на север. Парцелите, редовете и гробните места притежават индивидуален номер. Редовете и гробовете се отделят с междинни пътеки.

(2) Парцелите, редовете и гробните места по ал. 1 се оформят съгласно трасировъчен план и вертикална планировка по които се изпълняват благоустройствените и изкопните работи и се извършва оразмеряването на архитектурно-пластичното оформяне на гробните места.

(3) В гробищните паркове (гrobiща) със съгласие на собственика могат да се обособяват гробни парцели на регистрираните в Република България вероизповедания и военни гробища – мемориали в случай, че в съответната община има такива.

(4) В гробищните паркове (гrobiща) се обособяват и парцели за погребения на бездомни лица, лица с неустановена самоличност или за непотърсени в срок урни.

Изисквания към терените

Чл. 12. (1) Терените, определени за гробищни паркове (гrobiща), трябва да отговарят на следните изисквания:

1. да са разположени извън обсега на вододайната зона на населеното място;
2. да не са с наклон към страната на урбанизираните територии, към водоизточници, използвани за питейно-битови нужди, плажове, водоеми и места за къпане;
3. да са извън рисковите зони, застрашени от свличане на земни маси или срутване на скални отломки;
4. да са отдалечени на минимум 300 м. от строителните граници на населеното място;
5. да са разположени върху терени без скални съставки и с почва лесна за изкопаване, както и със състав, който не забавя процеса на тлеене;
6. да са с дълбочина на подпочвените води минимум 2,50 м., като при по-високи подпочвени води се правят хидроизолации и дренажи или се изгражда канализация на гробищния парк (гrobiще).

(2) В гробищния парк (гrobiще) се определя място за поставяне и излагане на стари и подменени надгробни плочи и съоръжения и място за сметосъбиране.

(3) В гробищните паркове (гrobiща) и извън тях може да се изградят крематориуми.

(4) Нормативите за устройството на гробищните паркове и гробища се определят с наредба издадена от министъра на регионалното развитие и благоустройство.

Управление

Чл. 13. (1) Гробищните паркове (гробища) се управляват от собственика в съответствие с изискванията на наредбата по чл. 14 и одобрен от общинския съвет правилник за управление на съответният гробищен парк или гробище.

(2) Създаването на нови, разширяването или закриването на гробищни паркове (гробища) на територията на всяка община става с решение на общинския съвет.

(3) Поддържане, обновяване и разширяване на гробищните паркове (гробища), сградите и съоръженията за общо ползване, общо и подчертаващо устройствената структура на парка: озеленяване, благоустрояване, изграждане на главна и второстепенна алейна мрежа и мрежата на техническата инфраструктура, осигуряването на обществения ред, охраната, осветлението, водоснабдяването и почистването на гробищния парк (гробище) се извършва за сметка на собственика.

(4) Видът на оформянето на гробното място се определя от титуляра на правото на гробоползване, който е длъжен да го поддържа в добър вид, и за своя сметка. При неизпълнение, поддръжката се извършва от собственика на гробището за сметка на титуляра.

(5) Регистрираните в Република България вероизповедания могат да ползват и поддържат за своя сметка обособени парцели от гробищни паркове при спазване на установените правила за вътрешен ред и участие в разходите по ал.3.

(6) Парцелите за държавни и военни погребения се управляват и поддържат от Министерство на отбраната, а парцелите, в които има военни мемориали на други държави, могат да се управляват и поддържат от съответните дипломатически представителства при спазване на установените правила за вътрешен ред и участие в разходите по ал. 3.

(7) За неизпълнение на задълженията по ал. 4, ал. 5 и ал. 6 за срок по голям от 3 години, след последното погребение, собственикът на гробищния парк (гробище) може да поиска издаване на заповед за изпълнение по чл. 410, ал. 1 от Гражданския процесуален кодекс независимо от размера на задължението.

Изисквания за оформление, пропускателен режим, охрана, сметопочистване и вътрешен ред

Чл. 14. Всички изисквания за външно и вътрешно оформление на гробищните паркове (гробища), пропускателния режим, охрана, сметопочистване и сметоизвозване,

вътрешен ред и други се определят с наредба, издадена от министъра на регионалното развитие и благоустройство.

Регистри

Чл. 15. (1) В общинската администрация се създават и водят следните публични регистри:

1. азбучен регистър – в който се вписват по азбучен ред: трите имена на покойника, дата и място на раждане, дата на смъртта, последен постоянен адрес и в кой парцел, ред и гроб е погребан, дата и час на погребване, на извършване на ексхумация и на последващо погребване;

2. регистър на гробните места по парцели;

3. регистър за урновите гробове и урновите ниши;

4. азбучен регистър на извършени кремации.

(2) обстоятелствата, които се вписват, редът за воденето, поддържането и ползването на регистрите по ал. 1 се определят с наредба, на министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Глава трета

ГРОБНО МЯСТО И ПРАВО НА ГРОБОПОЛЗВАНЕ

Гробно място. Видове

Чл. 16. (1) Гробно място е мястото, където се полага ковчег с тленните останки или урната с праха след кремация на покойник.

(2) Гробното място е обособена част от парцел.

(3) Гробните места са:

1. обикновен земен гроб;

2. обикновен зидан гроб;

3. семеен гроб - гробница тип крипта; двуетажен гроб; надземна гробница тип мавзолей;

4. многоетажни оборотни гробници;

5. костохранилища;

6. урнов гроб;

7. урнова ниша (колумбарии) и урнови стени (колумбарийни).

(4) Гробните места се изкопават от лица - гробари, назначени от собственика на гробищния парк или от съответния оператор на погребални услуги, организиращ погребението. Изкопаването на гробното място се извършва съгласно трасировъчния план или се трасира на място от служител на общинската техническа служба.

(5) Министъра на здравеопазването издава наредба за здравните изисквания към гробищните паркове, гробищата и погребването и пренасянето на покойници.

Обикновен земен гроб

Чл. 17. (1) Обикновен земен гроб е с размери: дължина от 2,10 м. до 2,50 м.; ширина от 1 м., а за фамилно гробно място най-малко 1,50 м.; и дълбочина от 1,50 м. до 2 м.

(2) При погребване на малолетни лица дълбочината на гроба трябва да бъде най-малко 1,20 м.

(3) Разстоянието между гробните места е 1 м. по дългите им страни и 0.60 м. по късите им страни.

(4) При извършване на погребването над гробното място се създава земен насип висок 0,50 м. Този насип в последствие може да се оформи с рамка и паметна плоча.

(5) Гробните места следва да бъдат оформени с траен надгробен знак и могат да се оформят архитектурно, пластично или скулптурно в съответствие с културните традиции и религиозни вярвания на погребаните лица.

(6) Гробница тип крипта, надземна гробница тип мавзолей, многоетажни оборотни гробници, урнови стени и костници се изграждат съгласно изискванията на този закон при спазване на изискванията на наредбата по член 16, ал. 5.

Стоманобетонни и полимерни камери

Чл. 18. (1) Стоманобетонни и полимерни камери са специално изградени съоръжения за едно или две погребвания, с възможност за поставяне на разделителна плоча, осигуряваща хоризонтално разделяне на камерата, които се монтират след извършването на изкоп с дълбочина не по-малко от 2,20 м. и полагане на дренажен пласт под тях. Минималният слой пръст от дъното на горната камера не може да бъде по-малко от 1,25 м.

(2) Камерите трябва да имат следните минимални размери:

1. дължина – 2,20 м.;
2. ширина – 1 м.;
3. обща дълбочина – 1,50 м.

(3) Погребването на покойник в стоманенобетонна или полимерна камера се извършва само през деня в херметически затворен ковчег с филтрираща система.

(4) Погребване на втори покойник в стоманенобетонната или полимерната камера не се разрешава преди изтичане на три години, при използване на биоензими.

Урнови гробове

Чл. 19. (1) Урновите гробове се разполагат на обособени места в гробищния парк (гробище) и са предназначени за полагане на една или повече урни с пепел от кремирани покойници.

(2). Урнополагането може да се извършва в обикновени или фамилни гробни места на близки на покойника.

(3) Урнов гроб е с минимални размери: дължина – 0,70 м.; ширина – 0,60 м.; и дълбочина – 1 м.; като отстоянието между урновите гробове е по 0,60 м. от всички страни, а пръстта над урната на-малко 0,30 м.

Урнови стени (колумбарийни)

Чл. 20. Урновите стени (колумбарийни) са специални съоръжения, състоящи се от ниши (колумбарии) с определени размери за полагане на урни с пепел на кремирани покойници.

Надземни погребвания

Чл. 21. При надземни погребвания в надземни стени (ниши) за поставяне на ковчези или в надземни оборотни гробници, покойниците се поставят в запоеени метални ковчези с филтрираща система, а погребалната ниша след поставяне на ковчеза се затваря плътно.

Разрешение за строеж

Чл. 22. Изграждането на надземна урнова стена с ниши, надземна стена с ниши за поставяне на ковчези, стоманенобетонна камера, гробница или костница се допуска въз основа на разрешение за строеж, издадено при условията и по реда на Закон за

устройство на територията и след изготвяне на проект, съгласуван и одобрен от Специализирания експертен съвет по изобразителни изкуства към Министерството на културата.

Погребване в общ гроб

Чл. 23. По изключение може да се допусне погребване в общ гроб при спазване на следните изисквания:

1. разстоянието между отделните ковчези да бъде най-малко 0,50 м.;
2. при погребване в два реда, горният ред трябва да бъде отделен от долния с 0,50 м. пръст;
3. ковчезите от горния ред трябва да се разполагат в шахматен ред спрямо долния;
4. дълбочината на общите гробове при погребване в два реда трябва да бъде най-малко 2,50 м. и на най-малко 0,50 м. от нивото на подпочвените води.

Право на гробоползване

Чл. 24. (1) Правото на гробоползване е особен вид право на ползване на гробно място по смисъла на чл. 16, за което не се прилагат правилата на чл. 56 и следващите от Закона за собствеността, което възниква в полза на наследниците по закон или завещание с полагането на покойник или на урна с праха му в гроб, урнова или друга ниша.

(2) Правото на гробоползване при погребване на покойник в нов гроб се погасява след изтичане на минималния санитарно необходим срок от 8 години от датата на погребението, при положение, че преди това то не е било продължено.

(3) Придобиване на правото на гробоползване по ал. 2 е безвъзмездно.

(4) Титуляр на правото на гробоползване са наследниците на лицето, вписано в регистъра по чл. 15, ал. 1, т. 1, т. 2 и 3, след представяне на удостоверение за наследници.

(5) Ново гробно място се предоставя по постоянен адрес на починалия или в друго населено място при изразена писмено и приживе негова воля нотариално заверена, както и по местоживеене на наследниците.

(6) За придобиване на право на гробоползване извън случаите по ал. 2, се заплащат еднократно такси в размер, определена от собственика на гробищния парк (гробище).

Видове правото гробоползване

Чл. 25. (1) Правото на гробоползване е срочно и безсрочно.

(2) Правото на ползване на нова урнова ниша (колумбарий) е срочно и безсрочно. Същото се придобива с полагане на урната и заплащане на определената такса от собственика на урната.

Срочно право на гробоползване

Чл. 26. (1) Срочното право на гробоползване се придобива за срок от 15 години след изтичане на срока по чл. 24, ал. 2 при заплащане на такса, определена от собственика на гробищния парк (гробище).

(2) Правото на гробоползване може да бъде продължавано периодически, ако титулярът заплати таксата по чл. 25 ал. 2, преди изтичане на срока. Този срок може да бъде възстановен от собственика на гробищния парк (гробището) при наличие на основателни причини за пропускането му.

Безсрочното право на гробоползване

Чл. 27. (1) След изтичане на срока по чл. 26, ал. 1, може да се предостави безсрочно право на гробоползване (право на вечно ползване) на титуляра на гробното място, ако е поддържано и благоустроено с трайни надгробни знаци и след заплащане на определената от собственика на гробищния парк (гробището) такса.

(2) Безсрочното право на гробоползване се загубва при липса на трупополагане и урнополагане повече от 50 години и/или липса на наследници на титуляра.

Прехвърляне на правото на гробоползване

Чл. 28. (1) Възмездно прехвърляне на право на гробоползване не се допуска.

(2) Безвъзмездно прехвърляне на правото на гробоползване може да се извършва между роднини без ограничение в степените с писмено заявление до общинската администрация с нотариална заверка на подписите.

Упражняване на правото на гробоползване

Чл. 29. (1) Правото на гробоползване се упражнява от наследниците по реда на Закона за наследството.

(2) При последващи погребения в едно гробно място, правото на гробоползване може да бъде продължено и по искане на наследниците на следващите погребани в същото гробно място лица. В този случай се продължава правото за гробоползване и за наследниците на предишните погребани.

(3) Когато първото погребано лице няма наследници и правото на гробоползване е продължено, наследниците на следващия или следващите покойници, по реда на извършените погребения в същото гробно място, придобиват самостоятелно право на гробоползване.

(4) Когато правото на гробоползване не е било продължено по реда на чл. 26 или чл. 27, ал. 1 и след писмено предизвестие от собственика на гробищния парк (гробнице) до наследниците, гробното място се предоставя за нови погребения. Тленните останки от предишни погребения се изваждат и полагат в костница.

Съдържание на правото на гробоползване

Чл. 30. (1) Правото на гробоползване обхваща:

1. извършване на последващо погребение или урнополагане;
2. поставяне на временни или трайни възпоменателни знаци;
3. озеленяване на гробното място;
4. извършване на траурни и възпоменателни обреди.

(2) Титулярът на правото на гробоползване е длъжен да постави траурен надгробен знак на гробното място и да го поддържа и благоустроява.

Срок за полагане на друг покойник

Чл. 31. (1) Полагането на друг покойник в гробно място по чл. 16, ал. 3, т. 1 или 2 не се допуска преди изтичането на 8 години от предишното погребение. Това ограничение не се прилага за урнополагане.

(2) Полагането на друг покойник в гробно място, преди изтичане на срока по ал. 1, се допуска:

1. когато тленните останки са третираны с биоензими, след изтичане на три години от погребението;

2. при погребение в двуетажен гроб, когато първият погребан е поставен в долната камера.

(3) Ексхумация се допуска по реда на Наказателно-процесуалния кодекс.

Задължение за вписване при промяна на право на гробоползване

Чл. 32. (1) При промяна на правото на гробоползване, правоимащият е длъжен в едномесечен срок след узнаването да заявяви обстоятелството в съответната община за вписване в регистъра по чл. 15, ал. 1, след представяне на удостоверение за наследници.

(2) Този срок може да бъде възстановен от кмета на общината или оправомощено от него лице при наличие на основателни причини за пропускането му.

Глава четвърта ПОГРЕБАЛНА ДЕЙНОСТ

Общи положения

Чл. 33. Погребална дейност има задължителен характер и включва:

1. констатиране и установяване на смъртта, издаване на съобщение за смърт, а при кремация и разрешение за кремация от компетентно медицинско лице по реда на наредбата по чл. 18, ал. 1 от Закона за трансплантация на органи, тъкани и клетки;

2. обявяване на смъртта пред длъжностното лице по гражданското състояние, вписването на смъртта в единния електронен регистър и издаване на препис-извлечение от акта за смърт;

3. транспортиране на покойник в страната; транспортиране на покойник от или в друга държава;

4. изкопаване на нов гроб или разкопаване на съществуващ;

5. погребване и урнополагане.

Управление

Чл. 34. Всеки собственик на гробищен парк (гробище) има право да урежда управлението и вътрешния ред на гробищния парк (гробище), реда и условията за погребения, ползването и благоустрояването на гробните и урновите места и свързаните с тази дейност услуги с правилник за управление на конкретния гробищен

парк или гробище, който се одобрява от съответния общински съвет, в съответствие с този закон.

Глава пета

УДОСТОВЕРЯВАНЕ НА СМЪРТТА И ПОГРЕБЕНИЕ

Удостоверяване на смъртта

Чл. 35. (1) Всеки починал подлежи на външен оглед от лекар с цел установяване на момента и причината за настъпване на смъртта.

(2) След приключване на огледа по ал. 1 лекарят изготвя съобщение за смърт, в което се удостоверява причината за смъртта.

(3) Огледът по ал. 1 се извършва по ред, определен с наредбата по чл. 33, т.1;

(4) Организацията по предаване на тялото на починал в лечебно заведение за болнична помощ или дом за медико-социални грижи се извършва в съответствие с изискванията на наредба по чл. 46, ал. 3 от Закона за лечебните заведения.

Уведомяване органите на Министерство на вътрешните работи и прокуратурата

Чл. 36. В случай на съмнение за насилствена смърт, лекарят констатира наличието на смъртта незабавно уведомява органите на Министерството на вътрешните работи и прокуратурата. Погребението се разрешава след извършването на предписаните от съответните органи действия.

Удостоверяване на смъртта настъпила при неестествени обстоятелства

Чл. 37. Ако смъртта е настъпила поради неестествени обстоятелства като удавяне, трудова или транспортна злополука или други произшествия, установяването ѝ трябва да стане от съдебно - медицински експерт или от друг лекар, който е участвал в огледа на трупа, извършен от органите на предварителното производство.

Погребение

Чл. 38. (1) Погребение е акта на полагане и заравяне на тленни останки на покойник (погребване) или на урна с пепелта му от кремация в гроб, урнова ниша, разпръскване на друго място или предаване на урната на наследниците.

(2) Погребението се извършва само в светлата част на деня.

(3) Всеки български гражданин има право на достойно погребение и траурен обред според традицията, религията и неговата волята или на близките му.

Забрана за погребване в общи гробове

Чл. 39. Не се допуска погребване в общи гробове освен в изключителни случаи с разрешение на директора на съответната регионална здравна инспекция при спазване на изискванията по чл. 23.

Погребване на покойници извън гробище

Чл. 40. (1) Погребване на покойници извън гробнищния парк (гробище) се допуска по изключение, с решение на Министерския съвет в случай на особени заслуги на лицето към държавата или нацията.

(2) С решение на ръководните органи на регистрираните в Република България вероизповедания може да се погребват лица от тези вероизповедания в храмовете или в прилежащите им терени.

Зачитане на различните вероизповедания

Чл. 41. При извършване на погребвания на лица от вероизповедания, различни от традиционното за Република България източноправославно вероизповедание, се отчитат бита и традициите на съответната религиозна общност, регистрирана съгласно Закона за вероизповеданията.

Изисквания за извършване на погребение

Чл. 42. (1) Погребение се извършва след представяне на препис – извлечение от акт за смърт.

(2) Актът за смърт се съставя от длъжностно лице по гражданско състояние в кметството или общината на чиято територия тя е настъпила, но не по-късно от 48 часа след настъпването ѝ. Изключения от срока се допускат при съдебно-медицински експертизи по реда на Наказателно-процесуалния кодекс, или след представена служебна бележка от лекаря или лечебното заведение за причините за забавянето.

(3) Погребение се извършва не по-рано от 24 часа след установяване на смъртта по реда на наредба по чл. 33, т. 1. Този срок не се прилага след аутопсия.

(4) Съхранение на тялото на покойник над 48 часа става задължително в хладилна камера.

(5) Погребение на починали лица от остри заразни болести, представляващи заплаха за здравето на обществото, съгласно списък, одобрен от Министъра на здравеопазването, се извършва по ред, определен с наредбата по чл. 16, ал. 5.

(6) Погребение на чужд гражданин се извършва по реда на чл. 50.

Видове погребения

Чл. 43. Погребенията съгласно волята на покойника или неговите наследници могат да бъдат:

1. Традиционно - гробо или урнополагане в съществуващ или нов гроб с насипване;
2. Чрез кремация и полагане на урната с пепелта на покойника в урнова ниша;
3. Разпръскване на урновата пепел извън територията на населените места или предаване на наследниците;
4. Погребване в оборотни гробници с биоензими;
5. Погребване в костохранилища чрез полагане на кости в специални стени;
6. Погребване в семеен гроб - гробница тип крипта; двуетажен гроб; надземна гробница тип мавзолей.

Ексхумация и повторно погребване

Чл. 44. Изравянето на трупове на починали или на останките им и повторното им погребване се извършва при условията и реда на наредбата по чл. 16, ал. 5.

Погребение на социално слаби лица и на лица с неустановена самоличност.

Условия и ред

Чл. 45. (1) Погребение за сметка на общинския бюджет се извършва на български граждани, които са самотни, без близки и роднини, бездомни, безпризорни, настанени в заведения за социални услуги и регистрирани в службите за социално слаби лица, както и на лица с неустановена самоличност.

(2) Услугите по ал. 1 се заплащат от общината срещу издадена фактура на оператор на погребални услуги с най-ниска тарифа за услугата.

(3) Условието и редът за извършване на погребение на лицата по ал. 1 се определя с наредба на общинския съвет.

(4) Социалните погребални услуги задължително включват:

1. издаване на смъртен акт;
2. отпечатване на пет броя некролози;
3. осигуряване на ковчег;
4. превоз на покойник;
5. осигуряване на хладилна камера до 14 денонощия;
6. обличане на покойник;
7. осигуряване на надгробен знак;
8. изкопаване и закриване на гробно място или кремация при наличие на обстоятелства за задължителна кремация, в това число осигуряване на урна и урнополагане.

Снабдяване с изпълнителен лист

Чл. 46. Покойници оставени за съхранение в хладилните камери до 14 денонощия и непотърсени в този срок, се погребват по реда на чл. 45, като общината има право да се снабди с изпълнителен лист за направените разноски по реда на чл. 410 и следващите от Граждански процесуален кодекс от наследниците на починалия, които не са направили отказ от наследство.

Глава шеста

КРЕМАЦИЯ И КРЕМАТОРИУМИ

Кремация

Чл. 47. (1) Кремация е цялостна процедура за изгаряне на покойник и се извършва само в крематориум.

(2) Пепелта от тленните останки се поставя в урна.

(3) Кремация се извършва за всеки покойник поотделно. Близките на покойника или упълномощено от тях лице по чл. 66, ал. 1 може да присъства на кремацията.

(4) Кремация се извършва не по-рано от 24 часа от настъпването на смъртта.

(5) За извършване на кремация се представя разрешително за кремация издадено от лекаря установил смъртта, по образец съгласно наредбата по чл. 16, ал. 5.

(6) Кремация се извършва след представяне на разрешителното за кремация по ал. 5 и след получен идентификационен номер от регистъра по чл. 56.

(7) Преди кремацията в ковчега се поставя метална идентификационна табела с означения на поредния номер от регистъра по чл. 56, като същият номер се поставя и върху урната с пепелта.

Задължителна кремация

Чл. 48. Кремацията е задължителна за покойници починали от остри заразни болести, съгласно списък одобрен от Министъра на здравеопазването към наредбата по чл. 16, ал. 5, както и за покойници, чиито тела са използвани за анатомични опити, разрешени по съответния ред.

Доброволна кремация. Искане за кремация

Чл. 49. (1) Кремация се извършва:

1. по изразена писмено и приживе воля на покойника - нотариално заверена;
2. по писмено искане на наследниците по закон, съответно - лицето, в полза на което са направени завещателни разпореждания или на близките в следната последователност:

а) преживелия съпруг или лицето, с което починалия е бил във фактическо съжителство повече от 5 години;

б) децата на покойника, ако са пълнолетни;

в) родители;

г) братя и сестри;

д) внуците и правнуците;

е) низходящите на братята и сестрите;

ж) лицата, при които покойникът е живял към датата на смъртта през последните три години независимо от наличието на роднинска връзка.

(2) При разногласие между лицата от една и съща група, се взема предвид искането на лицето, при което покойникът е живял до настъпването на смъртта. Когато покойникът не е живял при нито едно от лицата посочени в ал. 1, т. 2, искането за кремиране се решава с обикновено мнозинство от лицата в групата.

(3) В случай, че не може да се постигне валидно решение се извършва кремация.

(4) При искане за кремация, се представя медицинско заключение от лекаря, установил смъртта, че няма данни за насилствена смърт.

Кремация на чужди граждани

Чл. 50. (1) Кремация на чужд гражданин, починал в Република България, се извършва по реда, установен за български граждани.

(2) Кремация на чужд гражданин, починал в чужбина, която трябва да се извърши в крематориум в Република България, се разрешава след предоставяне на писмено искане на наследниците му, заверено от българското посолство в съответната държава.

(3) Кремация на чужд гражданин, се извършва и когато не е постъпило писмено искане за изпращане на трупа в съответната държава и има писмено съгласие на съответното дипломатическо и консулско представителство в страната.

Забрана за кремация

Чл. 51. Кремация не се извършва на лица с неустановена самоличност, в случай на съмнение за насилствена смърт по чл. 36 и при смърт, настъпила при неестествени обстоятелства по чл. 37.

Удостоверение за кремация

Чл. 52. (1) Удостоверение за извършена кремация се издава по искане на наследниците или близките от общинската администрация след писмено уведомление от управителя на крематориума.

(2) В удостоверението за извършена кремация по ал. 1 се вписват: трите имена на кремирания; дата на раждане; дата на смъртта; място на раждане; последен постоянен адрес; номер на смъртния акт и от коя община е издаден; дата и номер на кремацията и крайното местонахождение на урната с пепелта.

Полагане на урна

Чл. 53. (1) Урната може да бъде положена:

1. в гробищен парк (гробище) - в гробно място или в отредени гробни места само за урнополагане;

2. в извънгробищен парк - чрез разпръскване извън територията на населени места или предадена за съхранение на наследниците на покойника;

3. в помещение за съхранение от оператор на погребални услуги.

(2) Урната може да се съхранява в крематориума където е извършена кремацията или в специално за целта помещение на оператор на погребални услуги в срок до три месеца от датата на кремацията

(3) Когато урнополагането не се извърши в срока по ал. 2, урната се полага служебно от общинската администрация или служители на крематориума в урнова ниша в гробищен парк (гробище), което се отразява в регистъра по чл. 56.

Крематориуми

Чл. 54. (1) Крематориумът е специално изградена сграда с място за кремация на покойници и съоръжение за отвеждане на ковчега. Към крематориума може да има ритуално помещение и прилежащ терен за урнополагане.

(2) Крематориум може да се изгражда, както в гробищни паркове (гробища), така и извън тях по реда на Закона за устройство на територията.

(3) Лицата по чл. 55, ал. 2 не могат да предоставят погребални и траурно-обредни услуги и стоки, с изключение на урнополагане в прилежащият им терен за урнополагане.

(4) Специфичните изисквания за изграждане на крематориуми се уреждат с наредба на министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на здравеопазването и министъра на околната среда и водите.

Собственост и регистрация

Чл. 55. (1) Собствеността върху крематориумите е държавна, общинска и частна.

(2) Собственик на крематориум е търговско дружество, регистрирано по Търговския закон и вписано в публичен регистър на Министерството на регионалното развитие и благоустройството.

(3) Предоставянето на услуги по кремация от лицата по ал. 2 се извършва след вписването в регистъра.

(4) Редът за водене на регистъра, обстоятелствата, които се вписват в него и образеца на удостоверение за кремация, се определят с наредба на министъра на

регионалното развитие и благоустройството. Регистърът се публикува на интернет страницата на министерството и на общините.

(5) Услугите по кремация са възмездни и се уреждат с писмен договор.

(6) Лицата по ал. 2 подават заявление до министъра на регионалното развитие и благоустройството за вписване в регистъра, придружено със следните документи:

1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;
2. документ за собственост или договор за наем на сградата;
3. декларация, че не са обявени в несъстоятелност и не се намират в производство по несъстоятелност или ликвидация;
4. документ за собственост за два специализирани автомобила, от които един е катафалка;
5. копие от сключени трудови договори с най-малко трима служители и двама работника с минимум средно образование;
6. документ за най-малко средно образование – за управителя;
7. ценоразпис на предоставяните услуги по кремацията;
8. удостоверение за съдимост на служителите, работниците и управителите;
9. специфични изисквания, съгласно наредбата по чл. 54, ал. 4;
10. квитанция за внесена такса по ал. 12.

(7) Министърът на регионалното развитие и благоустройството в срок до един месец от постъпването на заявлението по ал. 6 издава удостоверение за регистрация, което е безсрочно, или прави мотивиран отказ.

(8) При непълноти или неточности заявителят се уведомява писмено и му се дава едномесечен срок за отстраняването им.

(9) В случай че заявителят не отстрани непълнотите или неточностите в срока по ал. 8, процедурата по регистрация се прекратява.

(10) Отказът за регистрация може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(11) Удостоверението за регистрация и ценоразписът на предоставяните услуги по кремация, се поставят на видно място в крематориума, а правата по издаденото удостоверение не може да се прехвърлят или преотстъпват под каквато и да е форма.

(12) За издаване на удостоверението за регистрация се събира такса в размери, определени с тарифа, одобрена от Министерския съвет.

Регистър на кремациите

Чл. 56. Собственикът на крематориума е длъжен да води регистър на кремираните покойници със следните данни:

1. пореден номер на кремацията;
2. пълните имена на покойника, отразени в смъртния акт;
3. датата на смъртта и номера на смъртния акт и общината, която го е издала;
4. входящ номер и дата на искането за кремация и от кого е подадено;
5. дата на кремирането на покойника;
6. трите имена на присъствалите на кремирането лица;
7. препис от удостоверението за извършената кремация ако е издавано такова.

Глава седма

ПОГРЕБАЛЕН ТРАНСПОРТ

Специализиран погребален транспорт

Чл. 57. Транспорт с цел погребение или кремация на покойник, пепел от кремация, анатомични части и кръвна плазма от починали, мъртвородени и продукти от аборти могат да се извършват само със специализиран транспорт от лица с валидно свидетелство за осъществяване на тази дейност.

Изисквания при транспортиране

Чл. 58. (1) Транспортирането на:

1. тленни останки на покойник се извършва в ковчег или в транспортен контейнер с или без капак в зависимост от съответните обреди и ритуали на регистрираните вероизповедания в Република България;

2. пепел от кремиран покойник се извършва само в пригодена за целта урна.

(2) Транспортирането на тленни останки на покойник се извършва с регистриран от съответните компетентни органи специализиран погребален транспорт, предназначен само за тази цел, след издадено удостоверение по реда на Наредба по чл. 36, ал. 3 от Закона за здравето.

Изисквания при пренасянето и превозването на покойници, починали от заразни заболявания

Чл. 59 Пренасянето и превозването на покойници, починали от заразни заболявания се извършва при спазване изискванията на наредбата по член 16, ал. 5.

Видове погребален транспорт

Чл. 60. (1) Специализираните транспортни средства са два типа:

1. специализирани траурни автомобили: представляват микробуси, лекотоварни или леки автомобили с товароносимост до 3,5 t., при които товарното пространство, гледано отвън е закрито с непрозрачни повърхности и ковчегът не се вижда;

2. катафалки: представляват автомобили, на които товарното пространство е остъклено от всички страни, снабдени със специална траурна скорост (редуктор) или с автоматична скоростна кутия за провеждане на погребално шествие.

(2) Специализираните автомобили, които превозват анатомични части и кръвна плазма от починали и продукти от аборти, подлежат на ежемесечна дезинфекция в съответните поделения на РЗИ, която се отразява в санитарната книжка.

Изисквания към специализираните автомобили

Чл. 61. (1) Специализираните автомобили, трябва да отговарят на следните условия:

1. да са обозначени от двете страни и отзад с рекламни надписи съдържащи наименованието на фирмата на оператора на погребални услуги и телефони за връзка;

2. в регистрационното свидетелство от Контрол на автомобилния транспорт да е изписано „специален – катафалка” или „специализиран траурен автомобил”;

3. да са вписани в регистъра на РЗИ за превозните средства, превозващи покойници, съгласно регистрационното свидетелство;

4. да имат плътна преграда зад шофьора, изработена от твърда и гладка миеща се повърхност, уплътнена добре от всички страни между водача и товарното пространство;

5. да имат в товарния сектор място за ковчег и количка движеща се по релси, на която се качва и движи ковчегът;

6. подът на товарното пространство да е изработен от твърда и гладка, миеща се и некорозираща повърхност.

(2) Транспортирането по ал. 1 се придружава със съобщението за смърт или препис извлечението от акта за смърт.

Транспортиране на територията на страната

Чл. 62 (1) Транспортирането на покойник между населени места се извършва при спазване изискванията на наредбата по чл.16, ал.5, придружено от разрешително за превоз на покойник, от което да е видно, че същият не е починал от заразна болест.

(2) Транспортирането на покойници от мястото на смъртта до:

1. хладилна камера, се извършва с помощта на специална носилка, транспортен контейнер или ковчег според случая;

2. мястото за ритуал, погребение или кремация се извършва в ковчег със затворен капак или в транспортен контейнер с или без капак в зависимост от съответните обреди и ритуали на регистрираните вероизповедания в Република България;

(3) При транспортирането на покойници между населени места ковчезите трябва да отговарят на следните минимални изисквания:

1. да са изработени от плоскости от дървесни частици с минимална дебелина – 0,8 см. или от масивно дърво с минимална дебелина – 2 см.;

2. да издържат на натоварване от минимум 90 кг. тегло;

3. да имат следните минимални размери:

а) вътрешна дължина – 195 см.;

б) вътрешна ширина (в най-широката част) - 56 см.;

в) вътрешна дълбочина - 35 см.;

г) вътрешна височина на капака -13 см.

Транспортиране от територията на страната

Чл. 63 (1) Транспортирането на покойник от територията на страната в друга държава може да се извърши със сухопътен, воден или въздушен транспорт след разрешение на директора на съответната регионална здравна инспекция и при спазване изискванията на наредбата по чл. 16, ал. 5.

(2) Транспортирането по ал. 1 се извършва в херметично затворени ковчези или в транспортен контейнер.

(3) Транспортирането по ал. 1 се придружава със заверен акт за смърт и легализиран превод на акт за смърт от Министерството на външните работи и разрешение от Регионална здравна инспекция а при превозване на покойник в държава, която не е членка на Европейския съюз – и митническо оформяне и пломбиране на ковчега.

(4) При транспортиране на тялото в чужбина по въздушен път, сухопътен или морски път в зависимост от продължителността на транспорта и периода на съхранение в хладилна камера, тялото се подлага предварително на консервация чрез третиране на всички телесни кухини с формалинов разтвор или на частична балсамация. При продължителност на транспорта повече от 10 дни се прилага пълна балсамация.

(5) Ковчегът се пломбира от митническите органи при превозване на покойник в държава, която не е членка на Европейския съюз.

Глава осма

ТРАУРНО-ОБРЕДНА ДЕЙНОСТ

Същност

Чл. 64. (1) Траурно-обредна дейност е допълнителна дейност, която съпътства погребалната дейност.

(2) Предоставяне на траурно-обредната услуги се извършва от лицата по чл. 66, ал. 1 т. 1 и 2 като единна услуга с тези по чл. 33, ал. 1.

Видове ритуали

Чл. 65. (1) В гробищните паркове (гробища) могат да се извършват възпоменателни, религиозни, траурни и военни ритуали.

(2) Държавни погребения с официални церемонии се извършват по реда на Закона за държавния протокол.

(3) Забранява се извършването на ритуални дейности, които противоречат на общественения ред и на добрите нрави, както и всякакви прояви на вандализъм.

(4) Забранява се излагане на некролози, съобщения, рекламни брошури свързани с траурно-обредната дейност и други възпоменателни знаци, извън местата определени за това от съответния общински съвет.

Глава девета
ОПЕРАТОРИ НА ПОГРЕБАЛНИ УСЛУГИ

Оператори на погребални услуги

Чл. 66. (1) Предоставяне на погребални и траурно-обредни услуги, се извършват от следните лица, наричани по-нататък „оператори на погребални услуги“:

1. еднолични търговци или търговски дружества, регистрирани по Търговския закон с предмет на дейност погребални и траурно-обредни услуги, търговия и производство на траурно-обредни стоки;

2. търговски дружества с общинско участие в капитала, регистрирани по Търговския закон с предмет на дейност погребални и траурно-обредни услуги, търговия и производство на траурно-обредни стоки.

(2) Операторите на погребални услуги имат право да извършват погребална дейност след вписване в регистъра на общината по седалището на търговеца.

(3) Погребалните и траурно-обредните услуги са възмездни и се предоставят от лицата по ал. 1 въз основа на писмен договор.

Регистриране

Чл.67. (1) Операторите на погребални услуги имат право да извършват погребална дейност след вписване в регистъра на общината по седалището на търговеца.

(2). Лицата по чл. 66, ал. 1 подават заявление до кмета на общината за вписване в регистъра, придружено със следните документи:

1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;

2. документ за собственост или договор за наем за сградата или помещенията;

3. декларация, че не са обявени в несъстоятелност и не се намират в производство по несъстоятелност или ликвидация;

4. документ за собственост на поне един специализиран автомобил или катафалка, или сключен договор за наем между оператора на погребални услуги и свързани с него лица по смисъла на този закон;

5. копие от сключени трудови договори с най-малко двама погребални агенти с минимум средно образование;

6. документ за най-малко средно образование – за управителя и свидетелство за допълнителна квалификация и завършено обучение по тази специалност в лицензиран учебен център;

7. ценоразпис на предоставяните погребални и траурно-обредни услуги и стоки;

8. удостоверение за съдимост на погребалните агенти и управителите;

9. квитанция за внесена такса по ал. 9.

(3) Лицата по чл. 66, ал. 1 трябва да имат в сградата на приземния етаж най-малко две функционално свързани помещения – приемна и спомагателно помещение, както и самостоятелен санитарен възел.

(4) Кметът на съответното населено място в срок до един месец от постъпването на заявлението по ал. 2 издава удостоверение за регистрация, което е безсрочно, или прави мотивиран отказ.

(5) При непълноти или неточности заявителят се уведомява писмено и му се дава едномесечен срок за отстраняването им.

(6) В случай, че заявителят не отстрани непълнотите или неточностите в срока по ал. 5, процедурата по регистрация се прекратява.

(7) Отказът за регистрация може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(8) Удостоверението за регистрация и ценоразписът на предоставяните погребални, траурно-обредни услуги и стоки, се поставят на видно място в помещението, в което се упражнява дейността, а правата по издаденото удостоверение не може да се прехвърлят или преотстъпват.

(9) За издаване на удостоверението за регистрация се събира такса в размер, определен с тарифа на общинския съвет, одобрена от областните комисии "Гробищни паркове и погребения" (ГПП).

(10) При изменение на обстоятелствата, операторът е длъжен да уведоми в двуседмичен срок общинската администрация, която в едноседмичен срок от уведомлението издава актуално удостоверение.

(11) Регистъра по ал.1 е публичен и вписването на територията на една община дава право на оператора да извършва погребални и траурно-обредни услуги на територията на цялата страна.

(12) Общинските администрации се задължават да публикуват регистъра на вписаните оператори на погребални услуги и измененията в тях на интернет страниците си, както и да поддържат актуална база данни.

(13) Лица по чл.66, ал.1, на които е заличена регистрацията по реда на чл. 68, ал. 1, т. 5, нямат право да подават заявление по ал. 2 за срок от 6 години от заличаването на регистрацията и да извършват дейност по чл. 66, ал. 2.

(14) Редът за водене на регистъра, обстоятелствата, които се вписват в него и образците на удостоверенията се определят с наредба на министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Заличаване на регистрацията

Чл. 68. (1) Регистрацията се заличава със заповед на кмета на съответната община:

1. по искане на регистрираното лице;
2. при смърт на физическото лице - едноличен търговец, съответно при прекратяване на юридическото лице;
3. когато регистрацията е извършена въз основа на неистински документи или на документи с невярно съдържание;
4. при обявяване на търговеца в несъстоятелност или в ликвидация;
5. при системни нарушения на изискванията по този закон.

(2) Със заличаването на регистрацията, удостоверението се обезсилва.

(3) Заповедта по ал. 1 подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс

(4) При влязла в сила заповед за заличаване на регистрацията, кметът на общината публично оповестява заличаването на интернет страницата на съответната община и уведомява писмено лицето по чл. 66, ал.1, което е длъжно да върне удостоверението за регистрация в 7 –дневен срок от датата на уведомлението.

Забрана за извършване на погребални и траурно-обредни услуги и реклама

Чл. 69. (1) Погребални и траурно-обредни услуги не могат да се предоставят от лечебни заведения, както и от лица, наети на работа в тях и свързани лица.

(2) Офисите на операторите на погребални услуги не могат да се помещават в сгради на лечебни заведения, морги, сгради на общински и религиозни структури, както и в прилежащата им територия.

(3) Офисите на операторите на погребални услуги не могат да отстоят на по малко от 300 метра в населени места с над 50 000 жители и на 150 метра - за всичките останали населени места от сградите в които се помещават лечебни заведения, детски ясли, детски градини и училища.

(4) В лечебни заведения, в морги и в помещения за идентификация не могат да се извършват консултации, да се сключват договори за предоставяне на погребални и траурно-обредни услуги, както и да се рекламират оператори на погребални услуги.

(5) Забранява се на длъжностните лица по гражданското състояние, както и на лекари, другите медицински специалисти по смисъла на Закона за здравето и наети лица в лечебни заведения да рекламират оператори на погребални услуги.

(6) Забранява се на операторите на погребални услуги да извършват реклама чрез излагане извън офисите на ковчези, кръстове, мемориални знаци и други артикули свързани с траурно-обредната дейност.

Глава десета

КООРДИНАЦИЯ И КОНТРОЛ НА ДЕЙНОСТИТЕ

Състав на областната комисия

Чл. 70. (1) Координацията и контрола на дейностите по въпросите на управлението, поддържането и изграждането на гробищните паркове (гробища) и крематориумите в страната, извършването на погребална и траурно-обредна дейност се осъществява от постоянно действащи органи - областни комисии "Гробищни паркове и погребения" (ГПП) към съответния областен управител.

(2) Комисията по ал. 1 се състои от председател - областният управител или упълномощено от него лице, заместник-председател - представител на министерството на регионалното развитие и благоустройството, секретар- оправомощен от областния управител служител в областната администрация и членове: по един представител на министерството на здравеопазването и на министерството на околната среда и водите.

(3) Поименният състав на комисията по ал. 1 се определя със заповеди на областния управител и министрите на съответните министерства.

(4) Дейността и организацията на работата на комисиите по ал. 1, както и реда за водене и поддържане на публичен областен регистър на операторите на погребални услуги от съответната комисия се определя с наредба на Министерски съвет.

(5) Дейността на комисията по ал. 1 се подпомага от съответната областна администрация.

Дейности на областната комисия (ГПП)

Чл. 71. Областната комисия по чл. 70:

1. осъществява взаимодействие с органите на изпълнителната власт, органите на местното самоуправление, с ръководствата на регистрираните вероизповедания, с браншови организации в областта на погребалната и траурно-обредната дейност и заинтересовани юридически лица с нестопанска цел по отношение на провежданата държавна политика, във връзка с гробищните паркове (гробища), погребалната и траурно-обредната дейност;

2. предоставя на министъра на регионалното развитие и благоустройството, на министъра на здравеопазването и на министъра на околната среда и водите постъпилата информация за гробищните паркове (гробища), погребалната и траурно-обредната дейност и анализ на поставените проблеми;

3. оказва съдействие на органите на изпълнителната власт и на органите на местното самоуправление при изпълнение на задълженията им по управлението, опазването, поддържането и изграждането на гробищни паркове (гробища);

4. изготвя мотивирано предложение до министъра на културата за гробищните паркове (гробища), части от тях или отделни гробните места, които следва да бъдат обявени за културни ценности по реда на Закона за културното наследство;

5. поддържа публичен областен регистър на операторите на погребални услуги на своята интернет страницата;

6. координира изпълнението на дейностите и задачите по този закон от общината, отделните физически и юридически лица, операторите на погребални услуги и други;

7. приема и анализира постъпили сигнали относно гробищните паркови (гробища), крематориуми, погребалната и траурно-обредната дейност и сезира компетентните органи извън своите правомощия;

8. участва в разработването на нормативните актове, предвидени в този закон и предлага изменения в приети от общинския съвет наредби и общи административни актове, когато не отговарят на изискванията на този закон.

Видове контрол

Чл. 72. Контролът се извършва чрез:

1. периодични проверки;
2. проверки по постъпили молби, жалби и сигнали за нарушения на изискванията на този закон.

Контролни правомощия на областната комисия (ГПП)

Чл. 73. (1) Областната комисия (ГПП), за постигане целите на този закон:

1. упражнява контрол по законосъобразността на актовете и действията на органите на местното самоуправление и местната администрация, като може да възложи на областния управител да упражни правото си на пряк контрол и връщане на незаконосъобразните актове на общинския съвет за ново обсъждане в общинския съвет или да ги оспори пред съответния административен съд;

2. осигурява спазването на законна при изпълнението на административните актове на територията на областта;

3. контролира дейността на териториалните звена на министерствата и на другите административни структури, които осъществяват административно обслужване на територията на областта, независимо от тяхната йерархична подчиненост във връзка с изпълнението на този закон;

4. предотвратява, преустановява и санкционира всякакви прояви на дискриминация по смисъла на чл. 4 от Закона за защита от дискриминация между заинтересованите лица при осъществяването на дейност, свързана с предмета на настоящия закон на територията на областта;

5. предотвратява, преустановява и санкционира създаването на условия на господстващо или монополно положение по смисъла на чл. 1 от Закона за защита на

конкуренцията, при осъществяването на дейност свързана с предмета на настоящия закон на територията на областта;

6. прилага принудителни административни мерки по чл. 76;

7. налага административни наказания.

(2) Областната комисия (ГПП) има право на достъп до всички обекти и цялата документация, необходима за осъществяване на проверката.

(3) Органите на изпълнителната власт и органите на местната власт, обществените организации, физическите и юридическите лица са длъжни да оказват необходимото съдействие на органа по чл. 70 при изпълнение на контролните му функции.

Правомощия на длъжностното лице

Чл. 74. (1) Длъжностните лице, които осъществяват функции по контрол има право да:

1. изискват достъп до подлежащите на контрол обекти;

2. изискват необходимите документи във връзка с осъществяваните проверки.

(2) Длъжностните лице са длъжни да:

1. отразяват точно и пълно фактите при извършената проверка в акта за нарушение;

2. опазват служебната, производствената и търговската тайна, станала му известна във връзка с извършените проверки;

3. не разгласяват данни от проверките;

4. използват информацията от проверките само за целите на производството по нарушението.

Задължение за съдействие

Чл. 75. Лицата, при които се извършва проверка са длъжни да:

1. осигурят безпрепятствен достъп до проверяваните обекти, и помещения;

2. предоставят исканите от длъжностното лице документи и доказателства;

3. оказват съдействие на длъжностните лица по повод на извършваната проверка.

Глава единадесета

ПРИНУДИТЕЛНИ АДМИНИСТРАТИВНИ МЕРКИ

Видове принудителни административни мерки

Чл. 76. (1) За предотвратяване и преустановяване на нарушения на този закон, както и за предотвратяване или отстраняване на вредните последици от тях, председателят на областната комисия (ГПП) или оправомощени от него длъжностни лица, могат да прилагат по реда на раздел III от Закона за административните нарушения и наказания следните принудителни административни мерки:

1. писмено предписание за предприемане на конкретни мерки за отстраняване на нарушението в подходящ срок;
2. спиране на дейността до отстраняване на констатираното нарушение;
3. възстановяване на вредите от нарушението.

(2) Принудителните административни мерки по ал. 1 се прилагат с мотивирана заповед на председателя на областната комисия (ГПП) или оправомощени от него длъжностни лица.

(3) В заповедта по ал. 2 се определят видът на принудителната административна мярка и срока за нейното изпълнение.

(4) Заповедта, с която е наложена принудителна административна мярка, подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването не спира изпълнението на заповедта.

Глава дванадесета

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Отговорност при възмездно прехвърляне на право на гробоползване

Чл. 77. Собственик на гробно място, които в нарушение на чл. 28, ал. 1, прехвърли възмездно право на гробоползване, се наказва с глоба в размер от 500 лв. до 1000 лв.

Отговорност при поставяне на некролози, съобщения и рекламни брошури

Чл. 78. (1) Който в нарушение на чл. 65, ал. 4, поставя некролози, съобщения, рекламни брошури свързани с траурно-обредната дейност и други възпоменателни

знаци, извън местата определени за това от съответния общински съвет, се наказва с глоба в размер от 150 лв. до 300 лв., или с имуществена санкция – в размер от 500 лв. до 1000 лв.

(2) При повторно извършване на нарушението по ал. 1 глобата и имуществената санкция са в двоен размер

Отговорност при нарушение на вътрешния ред

Чл. 79. Който наруши вътрешния ред в гробищния парк (гробище), определен с правилника по чл. 34 се наказва с глоба в размер от 300 лв. до 600 лв., или с имуществена санкция – в размер от 500 лв. до 1000 лв.

(2) При повторно извършване на нарушението по ал.1 глобата и имуществената санкция са в двоен размер.

Отговорност при прояви на вандализъм

Чл. 80. (1) Който, наруши разпоредбата на чл. 65, ал. 3 и извърши прояви на вандализъм на територията на гробищния парк (гробище), се наказва с глоба в размер от 2000 лв. до 3000 лв., ако деянието не съставлява престъпление.

(2) При повторно извършване на нарушението по ал. 1 глобата е в двоен размер.

Отговорност при невписване в регистъра

Чл. 81. Който в нарушение на чл. 32, ал.1 не заяви в срок вписване в регистъра на промяна на титуляра на правото на гробоползване, се наказва с глоба в размер от 150 лв. до 300 лв.

Отговорност при предоставяне на погребални и траурно-обредни услуги

Чл. 82. (1) Който предоставя погребални и траурно-обредни услуги, в нарушение на чл. 66, ал. 2 и чл. 67, ал.10 се наказва с глоба в размер от 1000 лв. до 2000 лв., или с имуществена санкция – в размер от 2000 лв. до 3000 лв.

(2) При повторно извършване на нарушението по ал.1 глобата и имуществената санкция са в двоен размер.

Отговорност за нарушение на забраните по чл. 69 при извършване на погребални, траурно-обредни услуги и реклами

Чл. 83. (1) Който наруши чл. 69 се наказва с глоба в размер от 1000 лв. до 2000 лв., или с имуществена санкция – в размер от 2000 до 3000 лв.

(2) При повторно извършване на нарушението по ал.1 глобата и имуществената санкция са в двоен размер.

Отговорност при извършване на кремация

Чл. 84. Който допусне нарушение на чл. 47, ал. 3, изречение първо, ал. 5, чл. 54, ал. 3 и чл. 55, ал. 3 се наказва с глоба в размер от 1000 лв. до 2000 лв. или с имуществена – в размер от 2000 до 3000 лв.

(2) При повторно извършване на нарушението по ал.1 глобата и имуществената санкция са в двоен размер.

Отговорност при транспортиране

Чл. 85. (1) Който транспортира тленни останки в нарушение на чл. 58, се наказва с глоба в размер от 1000 лв. до 2000 лв., или с имуществена санкция – в размер от 2000 лв. до 3000 лв.

(2) При повторно извършване на нарушението по ал. 1 глобата и имуществената санкция са в двоен размер.

Отговорност при транспортиране на починали от заразни заболявания

Чл. 86. (1) Който пренася или превозва тленни останки в нарушение на чл. 59, се наказва с глоба в размер от 2000 лв. до 4000 лв., или с имуществена санкция – в размер от 4000 лв. до 6000 лв.

(2) При повторно извършване на нарушението по ал. 1 глобата и имуществената санкция са в двоен размер.

Отговорност за нарушения извършени от длъжностни лица

Чл. 87. (1) Длъжностни лица извършили нарушение на този закон се наказват с глоба в размер от 500 лв. до 1000 лв.

(2) При повторно извършване на нарушението по ал. 1 глобата е в двоен размер.

Отговорност за нарушения на нормативни актове

Чл. 88. (1) Който извърши други нарушения на закона и на подзаконовите актове по прилагането му, които не представляват престъпление по смисъла на Наказателния кодекс се наказва с глоба в размер от 300 лв. до 500 лв., или имуществена санкция - в размер от 500 лв. до 1000 лв.

(2) При повторно извършване на същото по вид нарушение глобата и имуществената санкция са в двоен размер.

Установяване на нарушенията

Чл. 89. (1) Нарушението се установява с акт, който се съставя от длъжностно лице, оправомощено със заповед на председателя на областна комисия "Гробищни паркове и погребения" (ГПП) след извършване на проверка.

(2) При упражняване на контрола по чл.1, контролните органи могат да изисква съдействие от органите на Министерството на вътрешните работи.

Налагане на административните наказания

Чл. 90. Наказателните постановления се издават от председателя на областната комисия "Гробищни паркове и погребения" (ГПП) или от оправомощено от него длъжностно лице.

Изпълнение на административните наказания

Чл. 91. (1) Наказанията глоба или имуществена санкция се изпълняват доброволно в седемдневен срок от влизането в сила на наказателното постановление, с което са наложени, като сумата се внася в касата или се превежда по сметка на областната управа.

(2) След изтичането на срока по ал. 1 копие от наказателното постановление се изпраща на Националната агенция за приходите за принудително изпълнение на наложената глоба или имуществена санкция по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(3) При налагане на наказание „отнемане на свидетелство за регистрация” областната комисията "Гробищни паркове и погребения" (ГПП) изпраща копие от наказателното постановление на съответния орган по регистрация за изпълнение и отразяване в регистъра.

Прилагане на Закона за административните нарушения и наказания

Чл. 92. Доколкото в този раздел не е предвидено друго, установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§1. По смисъла на този закон:

1. „обикновен зидан гроб” е изкоп с размерите на обикновен земен гроб, който има зидани страни и стоманобетонен капак над ковчега. Над капака се поставя слой земя с дълбочина най-малко 0,60 м.;

2. „семеен гроб” е гроб, който има размерите на единичните гробове, умножени по броя на гробовете;

3. „гробница тип крипта” е подземна гробница с гробни ниши за полагане на ковчези във вертикална стена; всяка ниша се затваря с каменен капак с обозначителни надписи, като между строителните елементи от стоманобетон над последния ред ковчези и повърхността на земята трябва да има най-малко 0,60 м. разстояние, запълнено с пръст;

4. „двуетажен гроб” е гроб с дълбочина 2,40 м. и почва, която не задържа вода, изграден от две камери, като:

а) двете камери са изградени от масивни ограждащи стени с височина 0,80 м., покрити със стоманобетонни капаци, с дебелина не по-малко от 6 см.;

б) първият ковчег се поставя в долната стоманобетонна камера, като над вторият ковчег, който се поставя в горната камера се осигурява минимален слой пръст от 0,60 м.;

5. „надземна гробница тип мавзолей” е надземна гробница, която е изградена над гробница тип крипта или над обикновен земен или зидан гроб;

6. „многоетажни оборотни гробници” са многоетажни гробни клетки, оформени като колумбарийни стени, изградени от стоманобетонна конструкция, подредени в до 5 реда вертикално и в до 9 реда хоризонтално;

7. „костници” са стени изградени от стоманобетонна конструкция с многоетажни индивидуални гробни клетки, подредени в до 5 реда вертикално и в до 20 реда хоризонтално, за полагане на кости в ковчеже;

8. „урнов гроб” е обособена част от гробищен парк за полагане на една или няколко урни с пепел от кремирани покойници;

9. „траурно-обредни услуги” са дейности по предоставяне на следните услуги: тоалет на покойника; балсамация на покойника; отстраняване на благородни метали от покойника; съхранение в хладилна камера; аранжиране на ковчег; носене на ковчег; транспортиране на ковчег и на близките на покойника; почистване на гробното място; допълнителни услуги по изкопаване и зидане на гроб; изваждане на кости на покойник от предишни погребения; аранжиране на гробното място с цветя и венци; осигуряване на зала и организация по погребението; организиране на гражданския ритуал за погребение; организиране на църковен ритуал; изработване и поставяне на възпоменателен надгробен знак; доставка на свещи и траурно-обредни стоки; отпечатване и разлепване на некролози; съобщения за смърт в ежедневниците; фото и видео- заснемане и озвучаване на церемонията по погребението; доставка и раздаване на подавки на гробното място и организиране на траурен обяд и други подобни услуги; поддържане и озеленяване на гроб.

10. „траурни потреби” са стоки необходими за погребение и възпоменание;

11. „погребване” е заравяне на човешки тлени останки;

12. "системни нарушения" са три или повече административни нарушения по този кодекс или по актовете по прилагането му, извършени в срок една година, или три и повече еднакви административни нарушения, извършени в срок три последователни години;

13. „повторно” е нарушението, извършено в срок една година от влизането в сила на наказателното постановление, с което на нарушителя е наложено наказание за същото по вид нарушение;

14. „прояви на вандализъм” е умишлено повреждане или унищожаване на гроб чрез събаряне, издраскване, разрушаване на паметници и надгробни знаци или на детайли от тях, кражба и други действия на оскверняване на гробното място;

15. „свързани лица” са:

а) съпрузите, роднините по права линия без ограничения, по съребрена линия до четвърта степен включително и роднините по сватовство до трета степен включително;

б) съдружниците;

в) лицата, едното от които участва в управлението на другото или на негово дъщерно дружество;

г) лицата, в чийто управителен или контролен орган участва едно и също юридическо или физическо лице, включително когато физическото лице представлява юридическо лице;

д) дружество и лице, което притежава повече от 10 на сто от дяловете или акциите, издадени с право на глас в дружеството;

е) лицата, едното от които упражнява контрол спрямо другото;

ж) лицата, чиято дейност се контролира от трето лице или от негово дъщерно дружество;

з) лицата, които съвместно контролират трето лице или негово дъщерно дружество;

и) лицата, едното от които е търговски представител на другото.

16. „заинтересовано лице“ е лице, предприятие или сдружение на предприятия, чиито интереси могат да бъдат засегнати от нарушение на закона;

17. "производствена или търговска тайна" са факти, информация, решения и данни, свързани със стопанска дейност, чието запазване в тайна е в интерес на правоимащите, за което те са взели необходимите мерки.

18. "гробнище" е обособен терен със специфично предназначение, където се полагат тленните останки или пепел след кремация на починалите, което може да съществува самостоятелно или да бъде обособено като гробищен парк.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. (1) Собствеността на правото на гробоползване, придобито до влизането в сила на закона, се запазва.

(2) За заварените до влизането в сила на закона гробни места изискванията по чл. 16 и чл. 17 не се прилагат.

(3) Съществуващите до влизането в сила на закона гробища, които нямат отстояние от 300 м. от жилищна среда, се запазват в съществуващите отстояния.

(4) Съществуващите до влизане в сила на закона гробищни паркове (гrobiща) запазват статута си, независимо от вида на собственост, като продължават дейността си в съответствия с разпоредбите на този закон.

§ 3. (1) В 9 - месечен срок от влизането в сила на закона, лицата, които предоставят погребални и траурно-обредни услуги привеждат дейността си в

съответствие с изискванията за регистрация на оператори на погребални услуги с изключение на разпоредбата на чл. 67, ал. 2, т. 6.

(2) Лицата по ал.1 привеждат дейността си в съответствие с изискванията на разпоредбата на чл. 67, ал. 2, т. 6 в срок до 1 януари 2014г.

(3) След изтичане на сроковете по ал. 1 погребални и траурно-обредни услуги могат да се предоставят само от лица, вписани в съответния регистър по чл. 67, ал. 1.

§ 4. В 9 - месечен срок от влизането в сила на закона, лицата по чл. 55, ал.2 подават заявление по чл. 55, ал. 6.

§ 5 . В 6 - месечен срок от влизането на закона в сила, собствениците на гробищни паркове (гробища) представят на общинския съвет правилника за управление, който следва да бъде одобрен в едномесечен срок.

§ 6. В тримесечен срок от влизане в сила на закона, Министерски съвет: приема:

1. приема правилник за прилагането на Закона за гробищата и погребенията;
2. приема наредбата по чл. 70, ал. 4;
3. одобрява тарифата по чл. 55, ал.12.

§ 7. В 6 - месечен срок от влизането на закона в сила министърът на регионалното развитие и благоустройството, министърът на здравеопазването и министърът на околната среда и водите издават наредбата по чл.54, ал.4.

§ 8. В 6 - месечен срок от влизането на закона в сила, министърът на регионалното развитие и благоустройство издава:

1. наредбата по чл. 12, ал. 5;
2. наредбата по чл. 14;
3. наредбата по чл. 15, ал. 2;
4. наредбата и образеца по чл. 55, ал. 4;
5. наредбата по чл. 67, ал. 14.

§ 9. (1) В 6 - месечен срок от влизането в сила на закона министърът на здравеопазването:

1. издава наредба за здравните изисквания към гробищните паркове (гробища) и погребването и пренасянето на покойници;

2. изготвя списък към наредбата за погребения на починали лица от остри заразни болести представляващи заплаха за здравето на обществото;

3. одобрява списък на болестите, при които кремацията на покойника е задължителна по чл. 48

4. утвърждава образците по чл. 47, ал 5 и чл. 62, ал.1.

(2) До влизането в сила на наредбата по ал.1, запазва действието си наредбата по чл. 34, ал. 2 от Закона за здравето.

§ 10. В 6 - месечен срок от влизането на закона в сила, общинските съвети приемат:

1. наредбата по чл. 8 ал. 3;
2. наредбата по чл. 45 ал. 3.

§ 11. В 6 - месечен срок от влизането на закона в сила, общинските съвети приемат тарифа за издаване на удостоверение за регистрация на оператори на погребални услуги и я представят за одобрение на областната комисия "Гробищни паркове и погребения" (ГПП) в едномесечен срок.

§ 12. Всички публични регистри включително и тези на интернет страница се изготвят от определените в този закон органи в срок до три месеца след приемането на наредбите за тяхното устройство.

§ 13. Изпълнението на закона се възлага на министъра на регионалното развитие и благоустройството, на областните управители и на кметовете на общини.

§ 14. Разпоредбата на чл. 67, ал. 2, т. 6, влиза в сила една година след обнародване на закона в „Държавен вестник”.

Народни представители:

МОТИВИ

КЪМ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ГРОБИЩАТА И ПОГРЕБЕНИЯТА

Гробищата, гробищните паркове, крематориумите, погребалната и траурно-обредната дейност в Република България досега са уредени единствено с подзаконовни нормативни актове, като обективното право в областта на тези обществени отношения включва подзаконовни нормативни актове на отделните общини, като отделни норми се съдържат в Закона за устройство на територията, Закона за здравето, Закона за вероизповеданията, Закона за гражданската регистрация и други.

Липсата на нормативен акт - закон, който да регламентира реда и условията тези обществени отношения позволява на нелоялни оператори на погребални услуги да извършват дейности не по законоустановения ред, да злоупотребяват със скръбта на гражданите, да създават условия за монополно положение и нелоялна конкуренция.

Рушенето на паметници, кражбата и оскверняването им са често срещано явление в гробищата на територията на Република България. Тези действия остават ненаказани, няма законоустановени административнонаказателни разпоредби, които да регламентират санкции, които следва да се налагат за всяко едно извършено нарушение в гробищен парк на територията на страната.

Недопустим е регламентът на тази дейност в момента, с който общините с отделни подзаконовни нормативни актове по различен начин уреждат погребалните и траурно-обредните действия на своите територии. Именно затова е належаща необходимостта от приемането на закон, който да уеднакви и трайно да уреди тези обществени отношения. С предлаганите законови разпоредби ще се наложат точни и ясни правила за общините, за юридическите лица и за отделните граждани, които са пряко свързани с осъществяването на тези дейности.

Разнопосочна правна основа е действащата към момента нормативна уредба, която делегира правомощия на всеки общински съвет да приеме собствени правила в областта на погребалната и траурно-обредната дейност. По този начин се създава разнопосочна практика по упражняването на една и съща дейност от съответните общини, което е и предпоставка за търсене на съдействие за решаване на споровете по съдебен ред. Това в голяма степен ощетява субектите, които извършват тази дейност и потребителите на погребални и траурно-обредни услуги.

Изследването на досегашната практика показва, че всяка община участва на пазара на погребалните услуги с търговско дружество, с общинско предприятие или под друга правна форма. Погребалните услуги не са вменени със закон в задължение на общината и вече са налице конкурентни отношения на пазара при предоставянето на тези услуги. Приетите наредби от общините в тази област са с различна правна уредба, не отговарят на изискванията на свободна стопанска инициатива и на правилата на конкуренцията, което е и основание да се приеме закон, който трайно да уреди тези обществени отношения, да внесе точни и ясни правила за всички участници в тази дейност – общините, частните юридически лица и гражданите.

С проекта на Закон за гробищата и погребенията се цели да се уредят обществените отношения, свързани с гробищните паркове (гробища), крематориумите, кремацията, погребалната и траурно-обредната дейност на територията на Република България, дейността на лицата, предоставящи погребални и траурно-обредни услуги, защита на правата на потребителите на тези услуги и опазване на културните традиции и историческото наследство. Чрез проекта се търси баланс между религиозните, икономическите и културните възгледи, както и синхрон между публичните и частните интереси на държавата, общините и стопанските субекти.

Законопроектът е структуриран в дванадесет глави: Глава първа „Общи положения”, Глава втора „Гробищни паркове (гробища)”, Глава трета „Гробно място и право на гробоползване”, Глава четвърта „Погребална дейност”, Глава пета „Удостоверяване на смъртта и погребение”, Глава шеста „Кремация и крематориуми”, Глава седма „Погребален транспорт”, Глава осма „Траурно-обредна дейност”, Глава девета „Оператори на погребални услуги”, Глава десета „Координация и контрол”, Глава единадесета „Принудителни административни мерки”, Глава дванадесета „Административнонаказателни разпоредби”.

Глава първа „Общи положения” определя предмета, целта, обхвата на закона, характера на дейностите, а именно – да уреди обществените отношения, свързани с устройството, собствеността, управлението и поддържането на гробищните паркове (гробища) и крематориумите, правата и задълженията на собствениците на гробни места, гробищни паркове (гробища) и на крематориуми, правата и задълженията на ползвателите на гробни места, правата и задълженията на лицата, предоставящи погребални и траурно-обредни услуги (оператори на погребални услуги), извършването на погребения и кремации на български и чужди граждани, почитане паметта на

покойника, зачитане и съхранение на погребалните и траурните обичаи и културните традиции и ритуалите и обичаите на различните регистрирани вероизповедания в Република България, както и защита на потребителите на погребални и траурно-обредни услуги срещу нелоялни търговски практики. Законопроектът регламентира задължителния характер на погребалната дейност и определя траурно-обредната дейност като съпътстваща погребенията и с възпоменателен характер.

В Глава втора „Гробищни паркове (гробища)” са определени видовете собственост на гробищните паркове (гробища), тяхното устройство, управление и поддържане, както и видовете регистри, които се водят от общинската администрация. Гробищните паркове (гробища) могат да бъдат публична държавна, публична общинска собственост, собственост на регистрираните вероизповедания, съгласно Закона за вероизповеданията и частна собственост на юридически лица с нестопанска цел. Законопроектът регламентира изискванията, на които трябва да отговарят терените, определени за гробищни паркове (гробища), както и изискванията към гробните парцели, редовете и гробните места в гробищния парк (гробище). Глава трета „Гробно място и право на гробоползване” подробно регламентира видовете гробни места и изискванията, на които трябва да отговарят, условията, при които се придобива и упражнява правото на гробоползване и неговото съдържание. Гробното място е регламентирано като място, където се полага ковчег с тленните останки или урна с праха след кремация на покойник и е обособена част от парцел. Видовете гробни места са обикновен земен гроб, обикновен зидан гроб, семеен гроб (гробница тип крипта, двуетажен гроб, надземна гробница тип мавзолей), многоетажни оборотни гробници, костохранилища, урнов гроб, урнова ниша (колумбарий) и урнови стени (колумбарийни). Правото на гробоползване е срочно и безсрочно – за вечни времена, при определени от закона условия.

Глава четвърта „Погребална дейност”, Глава пета „Удостоверяване на смъртта и погребение” и Глава шеста „Кремация и крематориуми” регламентират съдържанието на погребалната дейност, режима на удостоверяването на смъртта, изискванията при извършване на погребение и кремация и видовете погребения и кремации, собствеността и регистрацията на крематориумите и условията за извършване на погребалния транспорт. Със законопроекта се въвежда забрана за извършване на кремация на лица с неустановена самоличност, в случай на съмнение за насилствена смърт и при смърт, настъпила при неестествени обстоятелства. Крематориумът е

определен, като специално изградена сграда с място за кремация на покойници и съоръжение за отвеждане на ковчега. Към крематориума може да има ритуално помещение и прилежащ терен за урнопологане. Крематориум може да се изгражда, както в гробищни паркове (гробища), така и извън тях по реда на Закона за устройство на територията. Специфичните изисквания за изграждане на крематориуми се уреждат с наредба на министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на здравеопазването и министъра на околната среда и водите. Собствеността върху крематориумите може да бъде държавна, общинска или частна. Собственик на крематориум може да бъде търговско дружество, регистрирано по Търговския закон и вписано в публичен регистър на министерството на регионалното развитие и благоустройството.

Глава седма „Погребален транспорт” урежда изискванията и видовете погребален транспорт, както и задължителните здравни изисквания при пренасянето и превозването на покойници, починали от заразни заболявания.

Глава осма „Траурно-обредна дейност” и Глава девета „Оператори на погребални услуги” определят ясно и точно съдържанието на траурно-обредната дейност и видовете ритуали, както и лицата, които могат да предоставят погребални и траурно-обредни услуги (оператори на погребални услуги). Законът регламентира общините като участници на пазара на тези услуги не само като администрация, но и като търговец, като ясно се разграничат правомощията на общината като общинска администрация и когато участва като търговец. В първия случай общинската администрация може само да предоставя услуги от административен и технически характер, както и по управление и поддържане на гробищните паркове (гробища), а във втория – да предоставя услуги по организацията на погребенията, чрез общински предприятия - търговски дружества. Предоставяне на погребални и траурно-обредни услуги може да се извършва от еднолични търговци или търговски дружества, регистрирани по Търговския закон с предмет на дейност погребални и траурно-обредни услуги, търговия и производство на траурно-обредни стоки и от търговски дружества с общинско участие в капитала, регистрирани по Търговския закон с предмет на дейност погребални и траурно-обредни услуги, търговия и производство на траурно-обредни стоки, които в условията на пазарна конкуренция са равнопоставени и гарантират предоставянето на качествени услуги на гражданите. Със Законопроекта ясно се дефинира какво включва погребалната и съответно траурно-обредната услуга.

Операторите на погребални услуги имат право да извършват погребална дейност след вписване в регистъра на общината по седалището на търговеца.

В Глава десета „Координация и контрол на дейностите”, Глава единадесета „Принудителни административни мерки” и Глава дванадесета „Административнонаказателни разпоредби” се регламентират подробно състава и правомощията на компетентния орган по отношение на координацията и контрола на дейностите по този закон. Законопроектът предвижда координацията и контрола на дейностите по въпросите на управлението, поддържането и изграждането на гробищните паркове (гробища) и на крематориумите и за извършваната погребална и траурно-обредна дейност да се осъществява от постоянно действащи органи - областни комисии „Гробищни паркове и погребения” към съответния областния управител. Комисията има право: да извършва периодични проверки на място и проверки по постъпили молби, жалби и сигнали за нарушения на изискванията на този закон; да прилага принудителни административни мерки и налага административни наказания; да предотвратява, преустановява и санкционира всякакви прояви на дискриминация по смисъла на чл. 4 от Закона за защита от дискриминация между заинтересованите лица при осъществяването на дейност, свързана с предмета на настоящия закон на територията на областта и да предотвратява, преустановява и санкционира създаването на условия на господстващо или монополно положение по смисъла на чл. 1 от Закона за защита на конкуренцията. В Глава единадесета са определени видовете принудителни административни мерки, които се прилагат от председателя на областната комисия с цел предотвратяване и преустановяване на нарушения на този закон, както и за предотвратяване или отстраняване на вредните последици от тях. Принудителни административни мерки, които могат да се прилагат са писмено предписание за предприемане на конкретни мерки за отстраняване на нарушението в подходящ срок, спиране на дейността до отстраняване на констатираното нарушение и възстановяване на вредите от нарушението. В Глава дванадесета са определени административните нарушения и глобите, съответно имуществените санкции за тях.

В преходните и заключителни разпоредби се дава възможност на всички субекти, имащи отношение към обществените отношения, уредени с този закон да приведат дейността си в съответствие с него в подходящ срок. Също така в заключителната част се дава срок на министерствата за издаване на подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

Приемането на Закон за гробищата и погребенията е в изпълнение на разпоредбите на Конституцията на Република България, която изисква със закон да се създава и гарантира на всички граждани и юридически лица еднакви правни условия за стопанска дейност, като се предотвратява злоупотребата с монополизма, нелоялната конкуренция и най-важното – ще се осъществява защита на потребителите на погребални и траурно-обредни услуги.

Народни представители: